

Cees Nooteboom
Het volgende verhaal

Amsterdam
Uitgeverij De Arbeiderspers

bij haar in de trein, en na een uur was het ook mijn tijd om te gaan. Alles zag er anders uit, de brugleuning langs de gracht, de trap in het Centraal Station, de weilanden langs de spoorbaan, ze leken ineens op een onangename manier van zichzelf bezeten te zijn, de onnozelse dingen hadden me van alles te vertellen, de wereld van de voorwerpen had het op mij gemunt, ik was dus een gewaarschuwd man toen ik de leeraarskamer binnenging. De eerste die ik zag was Arend Hertst, en hij zat op mij te wachten. Voor ik de deur weer uit kon gaan stond hij al bij me. Hij stonk naar drank en had zich niet geschooren, dat soort dingen schijnt altijd op dezelfde manier te moeten verlopen. De volgende stap is beerpakken, over je heen hangen, aan je kleren sjorren, schreeuwen. Dan hoort er iemand te komen die de zaak susst, de partijen scheidt, ertussen gaat staan. Die kwam dus niet.

'Herman Mussert, wij gaan samen praten. Ik heb je heel veel te vertellen.'

'Nu niet, straks, ik heb een klas.'

'Jouw klas kan me geen reet schelen, jij blikt hier.'

Nog niet vaak vertoond, een leraar die een andere leraar achternazit. Ik haalde mijn breuknet, probeerde zo waardig mogelijk naar buiten te gaan, maar hij sleurde me er weer uit. Ik reed

me los en vluchtte de speelplaats op. Voor het spektakel was dat briljant gekozen, want nu kon de hele school van achter de ramen zien hoe ik in elkaar werd geslagen. Alle hoeken laten zien, zo heet zoiets geloof ik. Zoals gewoonlijk kon ik weer van alles tegelijk, vallen, opkrabbelen, bloeden, toch nog wat terugslaan, het getier registreren dat uit die wijdopen kalfskop kwam tot ik die ook niet meer zag omdat hij mijn bril had afgeslagen. Ik tastte in het rond tot ik het bekende voorwerp weer in mijn hand gedrukt kreeg.

'Hier is je bril, lul!'

Toen ik hem weer op had was alles veranderd. Achter alle ramen zag ik de witte gezichten van de leerlingen, mombakkesen met een uitdrukking van geheime vreugde. Het was ook niet gering wat er te zien was: een reusachtig steenen schakbord met vijf figuren, waarvan er twee stilstonden, want terwijl de rector zich naar mij toe bewoog liep Maria Zeinstra naar Arend Hertst die zelf weer in de richting van Lissa d'India liep. Op hetzelfde ogenblik dat de rector bij mij was aangekomen had Hertst Maria Zeinstra met zo'n zwaai opzij gegooid dat ze struikelde. Vóór ze was opgestaan had de rector al gezegd: 'Meneer Mussert, u heeft zich hier volkomen onmogelijk gemaakt', maar tegelij-

kertijd had Herfst d'India bij haar arm gegrepen en begon hij haar mee te trekken.

'Arend!'

Dat was de stem die die ochtend nog tegen mij gezegd had dat ze bij me wilde komen wonen. Nu stond alles stil. Ik werd boven die bevrotten scène uitgetild, en van boven zag ik het, of ik er niet bij hoorde: de oudere man met het vertrokken gezicht die zijn vingers opgeheven had naar de bloedende man die tegen de muur stond, de roodharige vrouw midden in de open ruimte, de andere man die op zijn benen zwaai- de en het meisje dat hij in een houdgreep leek te hebben. En in die stilte klonk dat ene idiote woord waarmee de leerlingen mij altijd be- noemden.

'Sokrates!'

Het wilde iets, dat woord. Het klaagde en wilde niet van die speelplaats verdwijnen, het hing er nog toen degene die het geroepen of ge- zegd of gefluisterd had allang weg was, meege- sleurd in een auto die een paar kilometer ver- derop tegen een vrachtwagen zou botsen. En nee, naar de begrafenis ben ik niet geweest, en ja, natuurlijk had Herfst alleen maar zijn benen ge- broken. En nee, van Maria Zeinstra heb ik nooit meer iets gehoord, en ja, Herfst en ik zijn alle twee ontslagen, en het echtbaar Autumn geeft

ergens les in Austin, Texas. En nee, ik heb nooit meer les gegeven, en ja, ik ben de schrijver ge- worden van Dr. Strabo's veelgevraagde reisgid- sen, waarmee menige Nederlander zich in het gevaarlijke buitenland waagt. Heel zelden ont- moet ik wel eens een oud-leerling. Een vreselij- ke volwassenheid heeft bezit van hun gezicht genomen, de twee namen die boven hun hoof- den zweven spreken ze nooit uit. Ik ook niet.

Peter Harris kwam naast me staan.

'Ik dacht dat je daglicht haatte,' zei ik. Hij rook naar drank, zoals Arend Herfst die och- tend. De wereld is één nooit ophoudende refe- rentie. Maar hij sloeg me tenminste niet. Hij hield zijn flacon naar me op, en ik weigerde.

'We naderen land,' zei hij.

Ik keek naar de horizon, maar ik zag niets.

'Daar moet je niet kijken. Hier beneden.' Hij wees op het water. De hele reis was het grijs ge- weest, of blauw, of zwart, of alles tegelijk. Nu was het bruin.

'Zand uit de Amazone. Slijk.'

'Hoe weet je dat?'

'Ik ben hier eerder geweest. En we hebben zuidwest gevaren. Over een paar uur zie je Be- lém. Altijd een goed idee van die Portugezen ge- vonden. Je gaat weg uit Belém, je komt aan in